

Lehtikankaan seurakuntakeskus

Pelastussuunnitelma

N 64°12.721' E 27°44.712'

Lehtikankaan seurakuntakeskus pelastussuunnitelma

Laadittu 16.11.2015

Laatija Joachim Miinalainen

Viimeksi päivitetty 24.3.2023

Päivittäjä Mikko Heikkinen

Tämä pelastussuunnitelma on laadittu käyttäen palvelua Kajaanin seurakuntayhtymä.

Tässä pelastussuunnitelmassa on 41 sivua.

Sisällys

1	Kohteen perustiedot	5
1.1	Perustiedot	5
1.2	Muut tiedot	6
2	Organisaatio	9
2.1	Kiinteistön turvallisuushenkilöt	9
2.2	Kiinteistön tärkeät numerot	10
2.3	Muut tärkeät numerot	10
3	Vaaratilanteet ja niiden vaikutukset	11
3.1	Tulipalo (kiinteistö, autot, tupakointi, kynttilät ja roihut)	11
3.2	Tapaturmat/sairaskohtaukset	12
3.3	Ulkopuoliset uhkatilanteet (henkilöihin kohdistuvat, pommiuhat, yms.), traumaattinen tilanne	12
3.4	Tuhotyöt, ilkivalta, murrot	12
3.5	Putoavan lumen vaara	12
3.6	Häiriötilanteet	12
3.7	Kaasu/säteilyvaara	13
4	Turvallisuusjärjestelyt	14
4.1	Toimitilaturvallisuus	14
4.2	Sammutuskalusto	14
4.3	Turvalaitteet	15
4.4	Ensiapu	16
4.5	Paloturvallisuus	16
5	Muut järjestelyt	19
5.1	Ilmanvaihtokone	19
6	Henkilökunnan koulutus	20
7	Toimintaohjeita	21
7.1	Turvallisuusorganisaatio	21
7.2	Avun hälyttäminen	21
7.3	Sairauskohtaus tai tapaturma	22
7.4	Hätäensiapu	22
7.5	Aivohalvaus	23
7.6	Diabeetikon heikotus	23
7.7	Murtuma	24
7.8	Haavat	24
7.9	Verenvuoto	25
7.10	Sokki	25
7.11	Kouristelu	26
7.12	Myrkytys	26

7.13	Palovammat	27
7.14	Rintakipu	27
7.15	Tulipalo	28
7.16	Toiminta kokoontumispaikalla	28
7.17	Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa	29
7.18	Vesivahinko	29
7.19	Väkivallan uhatessa	30
7.20	Pommiuhka	30
7.21	Yleinen vaaramerkki	31
7.22	Sähkökatkot	32
8	Väestönsuojelu	34
9	Irtaimiston säilytys	35
10	Liitteet	35
Liite A	Alkusammuttimien käyttöohjeet	36
A.1	Sammuttimet	36
A.2	Pikapaloposti	36
Liite B	Auton lämmitysjohtot	37
Liite C	Avainturvallisuus	38
Liite D	Tietoturvaluussuunnitelma	39

1 Kohteen perustiedot

Tontilla sijaitsee seurakuntatalo, asuinrivitalo ja neljän auton autotalli.

1.1 Perustiedot

Kiinteistön nimi	Lehtikankaan seurakuntakeskus
Kiinteistön osoite	Mäntykatu 6 87500 KAJAANI
Rakennusten määrä	3
Asuinhuoneistojen määrä	2
Kiinteistön omistaja	Kajaanin seurakunta

Autotalli/varasto	
Rakentamisvuosi	1969
Pinta-ala	80 m ²
Kerrokset	1
Paloluokka	P3
Rakennusmateriaali	Tiili
Käyttötarkoitus	Varasto, Autotalli

Rivitalo

Rakentamisvuosi	1969
Pinta-ala	407 m ²
Kerrokset	1
Paloluokka	P2
Rakennusmateriaali	Tiili
Käyttötarkoitus	Asuintalo, Kokoontumistila

Seurakuntatalo

Rakentamisvuosi	1969
Pinta-ala	748 m ²
Kerrokset	1
Paloluokka	P2
Rakennusmateriaali	Tiili
Käyttötarkoitus	Kokoontumistila

1.2 Muut tiedot

Kohde kuuluu seuraavaan pelastustoimen alueeseen: Kainuu. Pelastuslaitoksen arvioitu saapumisaika kohteeseen on n. 6 minuuttia.

Kiinteistönhoito	Marja-Liisa Hoffrén puh. 044 7444350 päivystys 044 7444350
Sähköntarjoaja	Kajave Oy puh. 0800 92990 päivystys 0800 92500
Vesiyhtiö	Kajaanin vesi puh. 08 61552949 päivystys 044 7100100 http://www.kajaaninvesi.fi
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	AVARN Security puh. 010 6202000 päivystys puh. 010 6202000
Kiinteistön vakuutusyhtiö	Pohjola Vakuutus Oy puh. 03 030303 https://www.op.fi
Kiinteistönomistajan vakuutusyhtiö	Pohjola Vakuutus Oy puh. 03 030303 https://www.op.fi
Kokoontumispaikka	Paikoitusalue
Putkilukko	Pelastuslaitoksen putkilukko seurakuntatalon katoksen lipassa.
Putkilukko	Energialaitoksen putkilukko rivitalon päädyssä.
Varakokoontumispaikka	Ilmoitetaan tarvittaessa
Väestönsuojien määrä	1
Väestönsuojan sijainti VSS1	Rivitalon kellari
Lämmitysmuoto	Öljy
Veden pääsulku	Rivitalon kellaritiloissa (porraskäytävän vieressä)

Lämmönjakohuone	Rivitalon kellaritiloissa (käynti öljysäiliötilaan pesutilasta)
Sähköpääkeskus	Rivitalon kellaritiloissa
Ilmanvaihtokone	Seurakuntatalon kellari
Ilmanvaihdon hätä-seis	Pääsisäänkäynnin tuulikaappi

Kiinteistön asuinhuoneistot

Sijainti	Asuinhuoneistojen määrä
Rivitalo, Rivitalo	2

2 Organisaatio

Kiinteistöpäällikkö	Mikko Heikkinen puh. 040 6830680
Kirkkoherra	Antti Minkkinen puh. 044 7444201 antti.minkkinen@evl.fi
Talousjohtaja	Auli Ohtonen puh. 044 7444280 auli.ohtonen@evl.fi

2.1 Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Suojelujohtaja	Auli Ohtonen puh. 044 7444280 auli.ohtonen@evl.fi
Varasuojelujohtaja	Mikko Heikkinen puh. 040 6830680
Vahtimestari, väestönsuojan hoitaja	Marja-Liisa Hóffren puh. 044 7444340
Vahtimestari, väestönsuojan hoitaja Sijainen	Marja-Liisa Hóffren puh. 044 7444340
Tietoturvallisuus	Pekka Peuraniemi puh. 040 4848523
Väestönsuojan hoitaja VSS1	Marja-Liisa Hoffren
Väestönsuojan vastuuhenkilö VSS1	Mikko Heikkinen puh. 040 6830680

2.2 Kiinteistön tärkeät numerot

Tehtävä	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysnumero
Talonmies	Marja-Liisa Hoffrén	044 7444350	044 7444350
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	AVARN Security	010 6202000	010 6202000

Huolto

	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysajat
Käsisammutin: Huoltohenkilö	Seija Sarkkinen	044 7444320	
Murtohälytin: Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén	044 7444340	
Palovaroin:	Marja-Liisa Hoffrén	044 7444340	
Huoltohenkilö			
Pikapaloposti: Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén	044 7444340	
Poistumisopastus: Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén	044 7444340	
Sähköhuolto	Sähkölaitoksen vikailmoitukset : Loiste Kainuu Oy	0800 92500	Jatkuva päivystys
Vesihuolto	Vesilaitoksen vikailmoitukset : Kajaanin vesi	044 7100100	Työajan ulkopuolella

2.3 Muut tärkeät numerot

Toimija	Puhelinnumero	Päivystysajat
Hätänumero	112	24 h
Myrkytystietokeskus	0800 147 111	24 h

3 Vaaratilanteet ja niiden vaikutukset

3.1 Tulipalo (kiinteistö, autot, tupakointi, kynttilät ja roihut)

Vaikutus:

- Aineelliset vahingot
- Toiminnan keskeytyminen
- Henkilövahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Riskien kartoittaminen, palotarkastukset, alkusammuttimet, palohälyttimet, esteettömät poistumistiet, poistumistien merkkivalaistus, putkilukot, palo- ja pelastuskoulutus.
- Kynttilöitä ja roihuja ei saa jättää vartioimatta palamaan. Roihuja ei saa laittaa liian lähelle rakennuksen ulkoseiniä ja ajoneuvoja (5m). Kynttilöiden ja roihujen käytöstä tulee aina sopia vahtimestarin kanssa.
- Tulityöt vaativat tulityökortin ja tulityöluvan (myös kuumailmapuhallin ja laikkaleikkaaminen kuuluu tulityöluvan piiriin).
- Tulityöt on kirkkorakennuksessa kielletty. Poikkeustapauksissa lupa voidaan myöntää erityisin turvallisuusjärjestelyin.
- Sähkökeskukset säilytettävä vapaana muusta materiaalista.

3.2 Tapaturmat/sairaskohtaukset

Vaikutus:

- Henkilövahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Rakenteellinen turvallisuus, koulutus, liukkauden torjunta, ea-kalusto, toimintaohjeet.

3.3 Ulkopuoliset uhkatilanteet (henkilöihin kohdistuvat, pommiuhat, yms.), traumaattinen tilanne

Vaikutus:

- Henkilövahingot
- Aineelliset vahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Toimintaohjeet, koulutus, hälytysjärjestelmät, kriisiapu
- Häiriökäyttäytyvän henkilön poistamiseksi kirkkotilasta kutsutaan paikalle vartija.

3.4 Tuhotyöt, ilkivalta, murrot

Vaikutus:

- Aineelliset vahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Lukitus, rikosilmoitinlaitteet, kameravalvonta, valaistus, turhien palokuormien välttäminen, lukittu roskakatos

3.5 Putoavan lumen vaara

Vaikutus:

- Henkilövahingot, aineelliset vahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Katolle kulkuteiden kohdille lumiesteet, autojen sijoitus, vaarallisten lumi- ja jääkertymien pudottaminen tarvittaessa pois katolta.
- Tarvittaessa asennetaan varoituspuomit estämään kulun vaarapaikalle.

3.6 Häiriötilanteet

Vaikutus:

- aineelliset vahingot
- toiminnan keskeytyminen

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Lämmitys toimii öljylämmityksellä. Lämmönjakohuone sijaitsee rivitalon kellaritiloissa. Öljysäiliönä on ravisäiliöt 6 x 1500 L jotka sijaitsevat kellaritiloissa. Käynti öljysäiliötilaan pesutilasta, jossa sijaitsee myös öljyn hätäsulku.
- Lämmityskautena lämmitysjärjestelmän häiriöissä (lämpökatkojen aikana) pysäytetään IV-koneet ja vältetään turhaa tilojen tuuletusta ja lämpimän veden kulutusta. Lämmitysjärjestelmän vuototapauksissa pysäytetään lämmitysjärjestelmän kiertovesipumput ja pyritään rajoittamaan tulvaveden leviäminen.
- Sähköpääkeskus sijaitsee rivitalon kellaritiloissa.
- Sähköjärjestelmän häiriöissä tarkastetaan sähkövarokkeet ja tarvittaessa ilmoitetaan viasta huoltomiehelle. Viallisia sähkölaitteita ja roikkia ei saa käyttää. Pidemmässä sähkökatkoksis-
sa lämmityskautena varaudutaan tilapäislämmittimien käyttöön (petroli-lämmittimet) ja tarvittaessa varavoiman (sähkö-agrikaatti) käyttöön (tilapäisvirta öljypolttimelle ja pumpuille).
- Vesijärjestelmän häiriöissä (vesivuodot) ilmoitus huoltohenkilöstölle; suljetaan heti päävesisulku (vesimittari) ja pyritään rajoittamaan tulvaveden leviäminen. Päävesisulku sijaitsee rivitalon kellaritiloissa (porraskäytävän vieressä). Tulvavesien poistoissa käytetään tarvittaessa pelastuslaitosta.

3.7 Kaasu/säteilyvaara

Vaikutus:

- henkilövahingot

Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi:

- Toimintaohjeet, koulutus, yleinen hälytysjärjestelmä, suojautuminen väestönsuojaan

4 Turvallisuuksjärjestelyt

4.1 Toimitilaturvallisuus

Kiinteistössä on murtohälyttimiä

Murtohälytin

Sijainti	Seurakuntatalo
Kuvaus	Jatkohälytys Avarn Security Oy:n hälytyskeskukseen. Hälytyskeskus 010620 2000 ja piirivartija 045773 22392.
Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén puh. 044 7444340

4.2 Sammutuskalusto

Sijainti	Sammutuskalusto	Kuvaus
Seurakuntatalo	Käsisammutin	
Seurakuntatalo, Seurakuntatalo	Käsisammutin	Päätuulikaapissa ja keittiössä käsisammutin. Keittiössä myös sammutuspeite. Pikapaloposti eteistilassa ja kerhohuoneiden sisäänkäynnin tuulikaapissa.
Seurakuntatalo	Pikapaloposti	

Alkusammuttimet tulee tarkastaa:

- vähintään vuoden välein kun käsisammutin on alttiina sammuttimen toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille, kuten kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle (ulkotilat)
- vähintään kahden vuoden välein (sisätilat)

Pikapalopostit tulee tarkastaa:

- Pikapalopostien toimivuus tulee tarkastaa vuoden välein. Pikapalopostien letkujen koeponnistus tulee tehdä viiden vuoden välein.

4.3 Turvalaitteet

Poistumisopastus

Poistumisopastuksella osoitetaan poistuminen rakennuksesta. Viallisista tai puutteellisista opasteista on ilmoitettava kiinteistöhuoltoon.

Poistumisopastus

Sijainti	Seurakuntatalo
Kuvaus	Akkuvarmennettu poistumistien merkki- ja turvavalaistus.
Keskuksen sijainti	Kellarikerros seurakuntatalo
Kattavuus	Seurakuntatalon poistumisreitit ja uloskäynnit.
Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén puh. 044 7444340

Ilmanvaihdon pysäytys

Mikäli rakennukseen kohdistuu ulkoinen vaara, kuten palokaasut viereisestä rakennuksesta, tulee ilmanvaihto sulkea. Tällöin pelastusviranomaisen antaa yleensä hätätiedotteen, jossa annetaan myös lisäohjeita ja kehoitus ilmanvaihdon pysäytykseen.

Ilmanvaihdon saa pysäyttää kuka tahansa.

Ilmanvaihdon pysäytys: Pääsisäänkäynnin tuulikaappi

4.4 Ensiapu

Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä, annettava ohjeet ensiavun saamiseksi sekä varattava työpaikalle tai sen välittömään läheisyyteen riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.

- Ensiapukoulutusta on järjestetty.
- Ensiaputaitoiset henkilöt on kartoitettu. Ensiaputaitoisten henkilöiden listauksen sijainti: Virastotalon taloustoimisto.
- Ambulanssi ohjataan: Lähimmälle sisäänkäynnille.

Kiinteistössä on saatavilla ensiaputarvikkeita seuraavasti:

Tarvike	Sijainti
Ensiapukaappi	Keittiö

4.5 Paloturvallisuus

Palovaroitin

Palovaroittimien tehtävänä on varoittaa alkavasta tulipalosta. Näin alkavan palon tukahduttaminen, muiden varoittaminen ja pelastautuminen on mahdollista.

Palovaroitin

Sijainti	Asunnot, seurakuntatalo
Kuvaus	Asukkaat vastaavat asuntojen palovaroittimen paristonvaihdesta ja toimintakokeilusta. Seurakuntakeskuksessa palovaroittimien osalta huollosta ja toimintakokeilusta vastaa vahtimestari Marja-Liisa Hoffrén 044-7444340
Kattavuus	Asuinhuoneistot ja seurakuntatalon tilat.
Laitteiston malli	Paristokäyttöinen
Huoltohenkilö	Marja-Liisa Hoffrén puh. 044 7444340

Palo-osastointi

Palo-osastoinnin tarkoitus on palon sattuessa estää palokaasujen ja palon leviäminen sekä turvata ihmisten poistuminen. Tämän takia on erityisen tärkeää, että palo-ovet pidetään kiinni. **Palo-ovia ei saa kiilata auki.**

Käyttötavaltaan tai palokuormaltaan oleellisesti toisistaan poikkeavat tilat on muodostettu eri palo-osastoiksi, jos on tarpeellista henkilöiden tai omaisuuden suojaamiseksi. (käyttötapaosastointi)

Rakennusten palo-osastoinnit:

Rakennus	Tyyppi	Kuvaus
Autotalli/ varasto	Käyttötapaosastointi	Autotalli osastoitu muusta tilasta

Palokuorma

Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa tai että tulipalon sammuttaminen vaikeutuu.

Kiinteistössä on seuraavan tyyppisiä palokuormia:

Rakennus	Palokuorman tyyppi	Sijainti
Rivitalo	Öljy	Kellari
	Öljysäiliöt kellaritilassa 6x1500 litraa	

Poistumisreitit

Poistumisturvallisuuden periaatteena on, että rakennuksen kaikista tiloista on joka hetki päästävä poistumaan vähintään kahta kulkureittiä pitkin ilman avainta tai muuta oven avausvälinettä. Ovia ei saa pitää työaikana takalukossa. Uloskäyntien edessä ei saa säilyttää tavaraa.

Kiinteistössä on seuraavan tyyppisiä poistumisjärjestelyjä:

Rakennus	Poistumisjärjestelyt
Rivitalo	Kaikista huoneistoista on kaksi erillistä uloskäyntiä; etuovesta kadun puolella tai takaovesta pihalle.
Seurakuntatalo	Tiloista on kolme erillistä uloskäynti; pääovesta, kerhotilojen käytävän päästä sekä keittiön kautta.

Kokoontumispaikka: Paikoitusalue

Tulityöt

Tulityöt määritellään töiksi, joissa syntyy kipinöintiä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja joka aiheuttaa palovaaraa. Tällaisia töitä ovat mm. kaasu- ja kaarihitsaus, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta, joista syntyy kipinöintiä, sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Tulitöille on aina niiden palovaaran vuoksi harkittava vaihtoehtoisia menetelmiä.

Tulitöiden suorittaminen tilapäisellä tulityöpaikalla vaatii aina tulityöluvan. Tulityön suorittajalla on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Tulityölupia voivat myöntää seuraavat tulitöiden vastuuhenkilöt:

Mikko Heikkinen
puh. 040 6830680

5 Muut järjestelyt

5.1 Ilmanvaihtokone

Ilmanvaihtokone

Sijainti	Seurakuntatalon kellari
Kuvaus	Ilmanvaihto kattaa seurakuntatalon. Kaksi iv-konetta Ilmanvaihtokoneen tyyppi: Koneellinen ilmanvaihto
Hätä-seis-painikkeen sijainti	Pääsisääkäynnin tuulikaappi

6 Henkilökunnan koulutus

Uudet työntekijät:

- Pelastussuunnitelman perehdyttäminen ensimmäisen työviikon aikana.
- Alkusammutuskoulutus 1krt/2v

Kaikki työntekijät:

- Pelastussuunnitelman muutoksista tiedottaminen.
- Poistumisharjoitus 1krt/3v
- Alkusammutuskoulutus 1krt/2v

Koulutuksesta vastaa lähin esimies

7 Toimintaohjeita

Seuraavilla sivuilla on selostus ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. **Lue toimenpideohjeet tarkasti!**

Oikeat toimenpiteet, ratkaisut ja valinnat ehkäisevät ja rajoittavat onnettomuuksia. Vahinkoja voidaan näin minimoida tai ne voidaan poistaa kokonaan.

Turvallisuus on kaikkien yhteinen asia!

7.1 Turvallisuusorganisaatio

Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Suojelujohtaja

Auli Ohtonen
puh. 044 7444280
auli.ohtonen@evl.fi

Varasuojelujohtaja

Mikko Heikkinen
puh. 040 6830680

Vahtimestari, väestönsuojan hoitaja

Marja-Liisa Hóffren
puh. 044 7444340

**Vahtimestari, väestönsuojan hoitaja
Sijainen**

Marja-Liisa Hóffren
puh. 044 7444340

Tietoturvallisuus

Pekka Peuraniemi
puh. 040 4848523

Väestönsuojan hoitaja VSS1

Marja-Liisa Hoffren

Väestönsuojan vastuuhenkilö VSS1

Mikko Heikkinen
puh. 040 6830680

7.2 Avun hälyttäminen

Kaikissa kiireellisissä hätätilanteissa, olipa kyse sitten poliisin, pelastustoimen, sairaankuljetuksen tai sosiaalitoimen kiireellisestä avuntarpeesta **SOITA NUMEROON: 112**

Soita hätäpuhelu itse, jos voit

Tärkeää on, että hätäpuhelun soittaa se, jota asia koskee. Hänellä on tietoja, joita päivystäjä tarvit-

see määritellään millaista apua paikalle lähetetään. Välikäsien kautta tuleva puhelu voi viivästyttää avun paikalle tuloa.

Kerro, mitä on tapahtunut

Hätäkeskuspäivystäjä kysyy soittajalta tietoja tapahtuneesta, jotta hän osaa tarvittaessa lähettää tilanteeseen oikean avun.

Kerro tarkka osoite ja kunta

Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa. Siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta.

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin

Päivystäjän esittämällä kysymyksillä on tarkoituksensa. Kysymykset eivät viivästytä avun hälyttämistä. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana auttamaan tulevat viranomaiset ja yhteistyökumppanit, sekä antaa näille lisätietoja tapahtuneesta.

Toimi annettujen ohjeiden mukaan

Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. On tärkeää noudattaa annettuja ohjeita. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta.

Lopeta puhelu vasta saatuasi siihen luvan

Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatuasi luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin. Pidä linja vapaana. Päivystäjä tai kohteeseen saapuva auttaja voi tarvita lisätietoja tapahtuneesta.

7.3 Sairauskohtaus tai tapaturma

7.4 Hätäensiapu

Hätäensiavun tarkoituksena on varmistaa potilaan avoin hengitystie sekä ylläpitää hengitystä ja verenkiertoa.

1. Arvioi tilanne, varmista oma turvallisuutesi ja soita 112.
2. Avaa potilaan hengitystiet kohottamalla hänen leukaansa ja kääntämällä otsaa taaksepäin.
3. Tarkista hengittääkö potilas. Tajuton ja reagoimaton potilas ei hengitä, jos et tunne ilmavirtausta kädelläsi, korvallasi tai poskellasi.
4. Aloita painanta- ja puhalluselvytys.

Puhalluselvytys-ohjeet:

- Aloita elvytys
 - 30 painallusta
 - 2 puhallusta

Jos puhallukset eivät saa rintakehää nousemaan, ÄLÄ jatka puhaltamista. Tärkeintä on ylläpitää uh-

rin verenkiertoa painantaelvytyksellä.

1. Käännä tajuton, itse hengittävä potilas kylkiasentoon.
2. Hoida verenvuoto painamalla vuotokohtaa käsin.
3. Auta selkävamman saanutta potilasta pitämällä hänen päätään paikoillaan.

Toimi näin hätätilanteessa:

- Pysähdy ja rauhoitu
- Soita 112
- Varmista ensin oma turvallisuutesi ja estä lisävahingot
- Anna hätäensiapua
- Opasta ammattiauttajat paikalle

7.5 Aivohalvaus

Aivohalvauksen aiheuttaa aivoverisuonten tukkeutuminen tai repeäminen. Akuutti aivohalvaus on hätätilanne, joka vaatii parin tunnin sisällä alkavaa ensihoitoa sairaalassa. Arvion tilanteen vakavuudesta ja oikeasta hoitopaikasta saat ainoastaan hälyttämällä ensihoitohenkilöstön potilaan luokse.

Soita 112 heti, vaikka aivohalvauksen oireet, kuten esimerkiksi jalan tai käden halvaantuminen, olisivat ohimeneviä.

Tunnista oireet

- Puhevaikeus, puheen puuroutuminen
- Nielemisvaikeus
- Suupielen roikkuminen
- Käden tai jalan äkillinen voimattomuus tai tunnottomuus
- Näköhäiriöt, kaksoiskuvien näkeminen

Toimi näin

- Soita heti 112.
- Avaa potilaan hengitystiet ja laita potilas kylkiasentoon.

7.6 Diabeetikon heikotus

Kun diabetesta sairastavan verensokeri laskee liian alas, syntyy diabeettinen sokki, joka voi olla hengenvaarallinen.

Tunnista oireet:

- Hikoilu, kalpeus, vapina.
- Ärtymys, levottomuus.
- Huimaus, sydämen tykytys.
- Näläntunne.
- Päänsärky, pahoinvointi.
- Näön hämärtyminen ja kaksoiskuvat.
- Poikkeava käytös (esim. levottomuus, äkkipikaisuus).
- Pahimmassa tapauksessa kouristuksia ja tajuttomuus, jos verensokeri laskee hyvin alhaiseksi.

Diabeettisen sokin ensiapu

- Anna välittömästi sokeripitoista syötävää tai juotavaa, mikäli autettava on tajuissaan ja pysyy itse syömään tai juomaan. Tajuttomalle henkilölle ei saa antaa mitään suuhun.
- Mikäli autettava ei toivu 10 minuutissa tai menee tajuttomaksi, soita hätänumeroon 112.
- Käännä tajuton henkilö kylkiasentoon.

7.7 Murtuma

Murtuman oireita ovat kipu, turvotus, epänormaali liikkuvuus ja arkuus tai virheasento.

Murtuman ensiapu:

Yläraajan murtumassa autettava voi itse tukea kipeää raajaansa kehoaan vasten tai tue käsi liikkumattomaksi esimerkiksi kolmioliinalla. Kylkiluiden murtumassa voit tukea rintakehää käsin tai tukisiteellä.

Mikäli jalassa on murtuma, sitä ei ole syytä lastoittaa, mikäli apu saapuu kohtuuajassa. Autettavan tulee välttää jalan liikuttamista ja painon asettamista kipeälle jalalle.

Jos loukkaantunutta on välttämätöntä liikuttaa, alaraajan murtuman tukemiseen voi käyttää toista jalkaa tai muuta tilapäisvälinettä, kuten esimerkiksi tukevaa lautaa tai keppiä.

Jos epäilet selkärangan murtumaa, liikuta loukkaantunutta vain, jos se on hengen pelastamisen kannalta välttämätöntä.

Murtumat syntyvät tavallisesti putoamisen, kaatumisen tai iskeytymisen seurauksena.

7.8 Haavat

Verenvuodon tyrehtyttäminen ja haavan sitominen ovat ensiavun perustaitoja.

- Tyrehdytä mahdollinen verenvuoto.
- Puhdista haavasta lika juoksevan, viileän veden alla.
- Sulje pienen viiltohaavan reunat vastakkain haavateipillä.
- Peitä haava suojasidoksella.
- Hakeudu tarvittaessa hoitoon.
- Tarkista, että tetanus- eli jäykkäkouristusrokote on voimassa.
- Vuotavat, syvät ja likaiset haavat ja vähänkin suuremmat viiltohaavat kuuluvat aina lääkärin hoitoon. Haavan ulkonäöstä ei aina voi päätellä, onko syvemmälle kudoksiin syntynyt vaurioita.

7.9 Verenvuoto

Ulkoisen näkyvän verenvuodon määrää on vaikea mitata ja arvioida luotettavasti. Suuren verenhukan (yli 20 %) seurauksena ihminen menee sokkiin.

Näin tyrehdytät verenvuodon:

- Tyrehdytä verenvuoto painamalla sormin tai kämmenellä suoraan vuotokohtaan. Voit myös pyytää loukkaantunutta painamaan itse vuotokohtaa.
- Auta loukkaantunut tarvittaessa istumaan tai makuulle
- Sido vuotokohtaan paineside joko käyttäen sidetarvikkeita tai muita saatavilla olevia välineitä, esimerkiksi huivia.
- Soita hätänumeroon 112, jos arvioit tilanteen sitä vaativan.
- Runsas verenvuoto voi johtaa verenkierron vakavaan häiriötilaan eli sokkiin. Huolehdi loukkaantuneen sokin oireenmukaisesta ensiavusta.

Mikäli haavassa on vierasesine, esim. naula tai puukko, sitä ei poisteta ensiavun yhteydessä. Jos esine vaikeuttaa hengitystä, tulee se välittömästi poistaa.

7.10 Sokki

Sokin oireet voivat olla seuraus suurista sisäisistä tai ulkoisista verenvuodoista, vaikeista murtumista, palovammojen tai rajun ripulin aiheuttamasta nestehukasta. Myös sydämen pumppausvoiman pettäminen tai voimakas allerginen reaktio voivat aiheuttaa sokkitilan.

Tunnista sokin oireet:

- Iho on kalpea ja kylmän hikinen.
- Henkilö on levoton, myöhemmin sekava.
- Hengitys on tihentynyt.
- Suu on kuiva, autettavalla on janontunne.
- Syke on nopea ja heikosti tunnettavissa.

Sokkipotilaan ensiapu:

- Aseta autettava lepoon, hänelle hyvään asentoon.
- Soita hätänumeroon 112.
- Suojaa kylmältä esimerkiksi huovalla tai takilla ja eristä kylmästä alustasta.
- Rauhoita.
- Älä tarjoa syötävää tai juotavaa.
- Seuraa hengitystä ja verenkiertoa.
- Anna tarvittaessa muu oireenmukainen ensiapu.

7.11 Kouristelu

Aivojen toimintahäiriöt voivat aiheuttaa tahattomia lihasnykäyksiä ja kouristuksia. Ihminen saattaa kouristella monesta eri syystä. Syinä voivat olla esimerkiksi epilepsia, aivoverenvuoto, korkea kuume tai tapaturma.

Tunnista oireet:

- Sairastunut menettää tajuntansa, kaatuu ja hänen vartalonsa jäykistyy.
- Jäykistymistä seuraavat nykivät kouristukset. Kouristelu kestää yleensä vain 1-2 minuuttia.

Kouristuskohtauksen ensiapu:

- Tee hätäilmoitus numeroon 112.
- Älä yritä estää kouristusliikkeitä, mutta huolehdi siitä, että autettava ei kolhi päätänsä tai muuten vahingoita itseään.
- Varmista esteetön hengitys.
- Käänä autettava kylkiasentoon heti, kun kouristukset vähenevät.
- Mikäli tiedät autettavan sairastavan epilepsiaa, tee hätäilmoitus numeroon 112, jos kouristelu pitkittyy tai jos kohtausta uusiutuu.
- Jos kohtausta menee itsestään ohi, varmista kuitenkin, että autettava on täysin toipunut ennen kuin jätät hänet.
- Ota yhteys lääkäriin, jos kyseessä on lapsen kuume-kouristus.

7.12 Myrkytys

Yleisimmät kotona tapahtuvat myrkytykset aiheutuvat alkoholista, lääkkeistä, myrkyllisistä kasveista tai sienistä.

Jos et havaitse uhrista selkeitä myrkytyksen oireita ja kaipaavat neuvoja, voit soittaa myrkytystietokeskukseen, puhelin 09 471 977 (24h/vrk)

Lääkkeiden yliannostukset

Soita 112 heti, jos epäilet autettavan hengen olevan uhattuna lääkkeiden yliannostuksesta johtuen.

Toimi näin

- Anna tajuissaan olevalle potilaalle hiilitabletteja, jos niitä on saatavilla.
- Laita tajuton, normaalisti hengittävä potilas kylkiasentoon.
- Kerää esiin kaikki löytämäsi lääkkeet ja lääkepurkit ensihoitajia varten.
- Älä anna potilaan nauttia alkoholia.

Myrkyllisen kasvin tai sienien nieleminen

Yritä saada selville mistä kasvista tai sienestä myrkytys on peräisin.

Toimi näin

- Tarkista ensin onko uhrilla suussaan kasvia tai sientä.
- Anna lääkehiiltä pakkauksen ohjeen mukaan.
- Soita 112 tai myrkytystietokeskukseen, puhelin 09 471 977 (24h/vrk)

7.13 Palovammat

Palovamma on lämmön tai syövyttävän kemiallisen aineen aiheuttama kudostuho, jossa iho ja mahdollisesti myös sen alaiset kudokset vaurioituvat. Jos ihoa ei jäähdytetä, vamma laajenee syvempiin ihokerroksiin ja kipu jatkuu kauemmin.

Pienen palovamman ensiapu:

- Palovammaa jäähdytetään mahdollisimman pian viileällä vedellä 15–20 minuutin ajan.
- Rakkuloita ei saa puhkaista.
- Palovamman voi peittää puhtaalla suojasiteellä tai palovammojen hoitoon tarkoitetulla erikoissiteellä.

Milloin lääkäriin?

Jos palovamma on:

- tulehtunut
- kämmentä suurempi 2. asteen palovamma
 - 3. asteen palovamma
- sähköpalovamma
- kasvojen tai käsien syvä palovamma
- hengitysteissä
- lapsella
- vanhuksella
- jotakin perussairautta sairastavalla henkilöllä esim. diabeetikon palovammat.

7.14 Rintakipu

Rintakipuun on aina suhtauduttava vakavasti. Kovan puristavan rintakivun tavallisin syy on sydäninfarkti. Kipu tuntuu ylävartalolla ja voi säteillä vasempaan kainaloon, käsivarteen ja kaulalle.

Henkilö on usein kylmänhikinen, hänellä voi olla pahoinvointia ja hengitys voi vaikeutua.

Henkilö voi ottaa omia lääkkeitä (nitro-lääkitys), mutta jos ne eivät auta muutaman minuutin kuluessa, toimitaan ensiapuohjeen mukaan.

Rintakipuisen ensiapu:

- Tee hätäilmoitus heti numeroon 112.
- Rauhoita autettavaa ja auta hänet lepoon esim. puoli-istuvaan asentoon.
- Tarjoa hätäkeskuksen ohjeiden mukaan asetyylisalisyylihappoa sisältävää lääkettä (esimerkiksi aspiriini tai disperiini) pureskeltavaksi tai veteen liuotettuna. Tablettia ei anneta, jos autettava on allerginen ko. lääkkeille.

Jos henkilö menee elottomaksi, aloita painelu-puhalluselytys rytmillä 30 painelua ja 2 puhallusta ja ilmoita hätäkeskukseen muuttuneesta tilanteesta.

7.15 Tulipalo

Pelasta ja varoita

- Pelasta välittömässä vaarassa olevat ja varoita muita.
- Ohjatkaa ihmiset kokoontumispaikalle.

Sammuta ja rajoita

- Yritä alkusammutusta, vältä savua. Älä vaaranna itseäsi.
- Rajoita palon sekä savun leviämistä sulkemalla palotilaan johtavat ovet ja ikkunat.

Hälytä

- Hälytä palokunta paikalle soittamalla turvallisesta paikasta numeroon **112**.
- Kerro mistä soitat ja missä palaa (osoite ja kerros) ja onko ihmisiä vaarassa.
- Älä katkaise puhelua ennen kuin saat luvan.

Opasta

- Opasta pelastushenkilöstö paikalle.

Evakuointitilanteessa kokoontumispaikka on: Paikoitusalue

Varakokoontumispaikka: Ilmoitetaan tarvittaessa

7.16 Toiminta kokoontumispaikalla

Kokoontumispaikka: Paikoitusalue

Kun ihmiset ovat poistuneet rakennuksesta ja edenneet kokoontumispaikalle, alkaa henkilökunnan edustaja johtaa toimintaa. Tilanteen mukaan on pohdittava, onko turvallista jäädä nimetyille ko-

koontumispaikalle, vai onko ihmiset ohjattava toisaalle: esimerkiksi ennalta sovittuun sisätilaan tai lähistöllä olevaan kiinteistöön.

Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman kokoontumispaikan vastuuhenkilön lupaa. Toimintaa kokoontumispaikalla johtaa kiinteistön turvallisuushenkilöstö. Turvallisuushenkilöstö tiedottaa tilanteen edistymisestä ja ilmoittaa milloin kiinteistöön saa palata.

Muistettavia asioita kokoontumispaikalla:

- mahdollisista loukkaantuneista huolehtiminen, ilmoitettava turvallisuushenkilöstölle
- liikuntarajoitteisista tai muuten vajaakuntoisista huolehtiminen
- ilmoitettava, mikäli tietää jonkun jääneen sisälle

Varakokoontumispaikka

Varakokoontumispaikka: Ilmoitetaan tarvittaessa

Mikäli kokoontumispaikka ei ole turvallinen, niin siirrytään suojelujohdon erikseen määrittämään turvalliseen varakokoontumispaikkaan. Myös viranomaiset osoittavat tarvittaessa suojapaikat pidentämisajasta suojautumista varten.

7.17 Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa

Liikuntarajoitteisten henkilöiden poistuminen rakennuksesta hätätilanteessa voi olla vaikeaa ja hädästä. Pyri auttamaan heitä mahdollisuuksiesi mukaan.

Huomioitavia asioita autettaessa liikuntarajoitteista henkilöä poistumisessa

- Auta liikuntarajoitteista poistumaan omien kykyjesi mukaan.
- Huolehdi auttamastasi henkilöstä myös ulospääsyn jälkeen.

7.18 Vesivahinko

Toimintaohjeet

- Katkaise sähköt vuotokohteesta ja sen läheisyydestä.
- Tyrehdytä vuoto esim. sulkemalla veden pääsulku, jos mahdollista.
- Ilmoita asiasta välittömästi:
 - huoltomiehelle: Marja-Liisa Hoffrén, puh. 044 7444350, päivystys 044 7444350
 - päivystäjälle, Vesilaitoksen vikailmoitukset : Kajaanin vesi 044 7100100
- Tarvittaessa ota yhteys hätänumeroon **112**.
- Veden pääsulku: Rivitalon kellaritiloissa (porraskäytävän vieressä)
- Lämmönjakohuone: Rivitalon kellaritiloissa (käynti öljysäiliötilaan pesutilasta)
- Sähköpääkeskus: Rivitalon kellaritiloissa

Mikäli vesivaara uhkaa rakennuksen ulkopuolelta

- Ilmoita kiinteistönhoidolle ja tarvittaessa hätäkeskukseen **112**.

7.19 Väkivallan uhatessa**Aseettomassa uhkaustilanteessa, toimi seuraavasti.**

- Käyttäydy rauhallisesti ja pyri rauhoittamaan henkilö omalla käytökselläsi.
- Varmista, ettet käännä selkääsi tai ajaudu nurkkaan, jotta sinulla on aina pakotie uhkaavasti käyttäytyvän henkilön läheisyydestä.
- Mahdollisuuksien mukaan pyydä apua.
- Pakene ja auta muita pakenemaan paikalta

Pidä huolta omasta turvallisuudestasi. Pyri ohjaamaan uhkaava henkilö paikkaan, jossa hän ei voi olla vahingoksi muille. Tapauksen jälkeen ilmoita tapahtuneesta tarvittaessa poliisille.

Jos uhkaavalla henkilöllä on ase, toimi seuraavasti.

- Älä tee vastarintaa.
- Tee vain mitä uhkaaja käskee.
- Pyri mahdollisuuksien mukaan varoittamaan muita.
- Ovien sulkemisella voidaan rajoittaa henkilön kulkua kiinteistössä.
- Tilanteen jälkeen, soita **112**, jotta paikalle saadaan ammattiapua mahdollisimman nopeasti. Kuuntele ohjeita ja toimi niiden mukaan.

Jokainen uhkaus ja havainto mahdollisesta uhkatilanteesta on otettava vakavasti ja niistä on ilmoitettava välittömästi poliisille. Omalla käyttäytymisellä voi olla mahdollista vaikuttaa tilanteen kehittymiseen, ota siksi kaikki uhkatilanteet vakavasti ja pyri rauhoittamaan jo alkaneet tilanteet.

7.20 Pommiuhka

Pommiuhkaus on usein perätön ja häiriintyneen ihmisen tekemä, mutta se on silti aina otettava vakavasti ja jokaisesta uhkauksesta tulee ilmoittaa poliisille. Tärkeää tilanteessa on säilyttää oma maltti ja rauhallisuus.

Kun uhkaus tulee puhelimitse

- Pysy rauhallisena. Pitkitä puhelua.
- Tee muistiinpanoja. Kirjoita uhkaus sanataarkasti muistiin.
- Kysele kysymyksiä.
 - Missä pommi on?
 - Miltä pommi näyttää?
 - Milloin pommi räjähtää?
 - Miksi?
- Pyri saamaan työtoverin huomio jo puhelun aikana, jotta hän voisi tiedottaa turvallisuudesta

vastaavaa jo puhelun aikana.

- Kiinnitä huomiota soittajan puhetyyliin ja äänen sävyihin.
 - Onko hänen puheestaan havaittavissa murteita tai muita erityispiirteitä?
 - Onko hän kiihtynyt?
 - Lukeeko hän viestin paperilta?
- Kuuntele myös taustäääniä (esimerkisi liikenne tai taustalla käytävät keskustelut).
- Puhelun jälkeen tiedota asiasta oman tilasi ja kiinteistön turvallisuudesta vastaavia henkilöitä (ks. Turvallisuushenkilöstö-luku).
- Mikäli tämä ei ole mahdollista, soita välittömästi poliisille **112** ja toimi sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Epäilyttävä esine tai uhkauskirje

- Älä koske esineeseen.
- Mikäli kyseessä on kirje tai muu vastaava, jota jo olet käsitellyt, paina mieleesi kohdat, joihin olet koskenut, ja sijoita kirje esimerkiksi muovitaskuun.
- Ilmoita välittömästi oman tilasi ja kiinteistön turvallisuudesta vastaaville henkilöille (ks. Turvallisuushenkilöstö-luku) sekä poliisille hätänumeroon **112**.
- Eristä aluetta mahdollisuuksien mukaan. Pidä mielessä tuleva mahdollinen poliisitutkinta (sormen- ja kengänjäljet ensiarvoisia todisteita).
- Älä hätäänny. Toimi poliisin sekä turvallisuushenkilöstön ohjeiden mukaisesti.

7.21 Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus. Nousevan sekä laskevan jakson pituus on 7 sekuntia. Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin

- Siirry sisälle. Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Avaa radio ja odota ohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta.

Kaasuvaara

Kaasuvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki

Toimi seuraavasti

- Jos olet sisätiloissa ja haistat kaasua:
 - pysyttele sisällä, hakeudu yläkerrokseen, kuuntele radiosta lisätietoja
 - paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi
- Jos olet ulkona, kun haistat kaasua etkä pääse sisälle:
 - kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen
 - pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle

Lisätietoja kaasulta suojautumiseksi

- Pysäytä ilmastointilaitteet ja sulje ovet sekä ikkunat tiiviisti.
- Voit sulkea ja teipata myös sisäovet ja pysytellä tuulen alapuolisissa tiloissa.
- Kaasun hajun tuntiessasi voit hengittää kostean, huokoisen kankaan läpi.
- Viranomaiset ilmoittavat radiossa tai kaiutinautoilla milloin myrkkypilvi on haihtunut. Tuuleta sisätilat sen jälkeen huolellisesti.
- Pysyttele yläkerroksissa, kunnes vaara on ohi.
- Älä mene kellariin.

Säteilyvaara

Säteilyvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki.

Mene sisälle.

- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi.
- **Talon keskiosissa ja kellarissa on paras suoja. Ota joditabletit vasta viranomaisen kehottuksesta (joditabletteja tulisi olla 2/henkilö).**

Vältä ulkona liikkumista

Lisäohjeet

Lisäohjeita saat kaupunkisi pelastusviranomaisilta, tiedotusvälineistä sekä Yleisradion teksti-TV:n sivulta 867. Tietoa saat myös Säteilyturvakeskuksen Internet-sivuilta osoitteesta www.stuk.fi ja pelastustoimen sivuilta www.pelastustoimi.fi.

7.22 Sähkökatkot

Sähkökatkon sattuessa turvavalot jäävät palamaan.

Toiminta sähkökatkon aikana

Sähköt katkeavat toimitilasta, mutta yleisten tilojen valot toimivat edelleen

- Jos mahdollista, tarkista sulakkeet toimitilan omasta ryhmäkeskuksesta.
- Mikäli ongelma ei ratkennut, niin ota yhteys kiinteistöhuoltoon (puh. 044 7444350).

Sähköt katkeavat sekä toimitilasta että yleisistä tiloista

- Käytä taskulamppua
- Tarvittaessa opasta muita

8 Väestönsuojelu

Väestönsuojan tarkoitus on suojella ihmisiä sortumilta, räjähdyspaineelta, sirpaleilta, kaasuilta, säteilyltä ja tulipaloilta. Kiinteistössä on yksi väestönsuoja. Jokaiselle väestönsuojalle on suositeltavaa valita väestönsuojanhoitaja ja hoitajan apulainen. Kiinteistön väestönsuojanhoitajien on hyvä opetella väestönsuojan laitteiden käyttö ja suojan käyttökuntoon laitto.

Kiinteistössä on yksi väestönsuoja:

Sijainti	Suojaluokka	Pinta-ala	Suojapaikkoja	Varusteiden sijainti
Rivitalon kellari	S1	35,5 m ²	47	Väestönsuoja

Kiinteistön väestönsuoja on luokkaa S1. Suojaluokan S1 väestönsuoja on uudempi suoja, joka on rakennettu vuoden 1971 jälkeen. Tässä suojamallissa on mahdollista viipyä pitkiä aikoja. Suojassa on käsikäyttöinen tai koneellinen ilmanotto, joka on varustettu esisuodattimella ja aktiivihiihi-hiukkas-suodattimella.

Viranomaiset antavat ohjeita radiossa, jos on siirryttävä yleisiin väestönsuojoihin ja tiedon siitä, mihin yleisistä väestönsuojista ihmiset siirtyvät. Siirtyminen väestönsuojoihin tapahtuu siis aina viranomaisten kehotuksesta. Normaaliaikana tapahtuvat onnettomuudet eivät yleensä koskaan edellytä väestönsuojaan suojautumista, vaan sisälle suojautuminen riittää. Yleisissä väestönsuojissa on Suomessa yhteensä 110 000 suojapaikkaa.

9 Irtaimiston säilytys

Erilaisten tavaroiden säilyttämisestä voi aiheutua tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara, turvallisen poistumisen estyminen hätätilanteessa sekä tulipalon sammuttamisen vaikeutuminen.

Rakennuksen uloskäynnit on aina pidettävä kulkukelpoisina ja esteettöminä.

Uloskäytävät, porrashuoneet, sisäiset käytävät, kellarien ja varastojen kulkureitit

- Ei saa säilyttää mitään tavaraa.

Kellaritilat

- Ei saa säilyttää helposti syttyvää materiaalia.
- Palavien nesteiden (esim. nestekaasu ja bensiini) säilytys kielletty.

Rakennusten alla tai läheisyydessä

- Ei saa säilyttää helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa rakennusten seinustoilla, mm. roska-astiat, pahvipinot ja kuljetuslavat

Huom!

- Pelastusviranomainen voi yksittäistapauksissa antaa poikkeuksia, esimerkiksi säilytettäväksi isomman määrän tai sallia säilytyksen eri paikassa tai rajoittaa säilytystä, jos turvallisuus sitä vaatii

10 Liitteet

Tässä pelastussuunnitelmassa on seuraavat liitteet:

- Alkusammuttimien käyttöohjeet
- Auton lämmitysjohdot
- Avainturvallisuus
- Tietoturvallisuussuunnitelma

Liite A Alkusammuttimien käyttöohjeet

A.1 Sammuttimet

- Kierrä sammutinta ylösalaisin ja ravista sammutinta, tämä varmistaa jauheen juoksevuuden.
- Vedä varmistinsokka irti.
- Lähesty paloa tuulen suunnasta.
- Jos olet sisällä lähesty matalana lattianrajassa, tämä parantaa näkyvyyttä.
- Ota sammuttimen letkun päästä ote ja suuntaa sammutusaine liekkien juureen, älä katko liekkejä.
- Aloita sammuttaminen edestä ja jatka taaksepäin, tai alhaalta ylöspäin.
- Sammutusta voi tehostaa edestakaisin suuntautuvalla liikkeellä.
- Koko palava alue on peitettävä sammutepilveen.
- Liekkien sammuttua sammuttamisen voi lopettaa.
- Tarkkaile palanutta kohdetta ja varmistu, että palo on sammunut.
- Mikäli kohde syttyy uudelleen, toista sammutus.

A.2 Pikapaloposti

- Avaa pikapalopostikaappi. Riko tarvittaessa muovinen lukonsuojus esimerkiksi kolauttamalla sitä kyynärpäällä.
- Avaa sulkuventtiili ja vedä ulos tarvitsemasi määrä letkua.
- Käännä letkun päässä oleva suutin auki ja aloita sammuttaminen turvallisen matkan päästä.
- Suuntaa vesisuihku liekkien juureen ja jatka sammuttamista kunnes palo on sammunut.
- Varmista että palo on sammunut. Tukahduta tai kastele vielä mahdollisesti kytevät kohdat.

Älä aseta itseäsi vaaraan. Vältä savun hengittämistä. Mikäli palon sammutus ei onnistu, siirry turvaan. Sulje tilan ovi rajoittaaksesi paloa.

Liite B Auton lämmitysjohdot

Auton lämmitysjohto tulee turvallisuussyistä aina käytön jälkeen irrottaa pistorasiasta eikä pistorasiassa olevaa johtoa saa jättää esimerkiksi lämmitystolppaan roikkumaan. Myös pistorasiakotelon kansi on syytä pitää lukittuna.

Avoim pistorasiakotelo ja vapaasti roikkuva jännitteinen lämmitysjohto aiheuttavat sähköiskun vaaran. Jos pistokytin putoaa vesilätäkköön tai lumisohjoon, se saattaa tehdä ympärillä olevan alueen sähköiseksi. Lisäksi lämmitysjohto voi rikkoutua vaaralliseen kuntoon esimerkiksi paikoitusalueen lumenluonnin yhteydessä. Avoimena oleva pistorasiakotelo puolestaan on alttiina ilkevallalle.

Käyttäjiä tulee ohjeistaa auton lämmitysjohtoon turvallisesta käytöstä ja säilytyksestä. Yhtiö vastaa kiinteistön turvallisuudesta ja jos esimerkiksi ulkopuolinen henkilö loukkaa itsensä, on vastuu yhtiöllä. Myös auton käyttäjä, joka virheellisesti on jättänyt lämmitysjohtoon kiinni pistorasiaan, vastaa omalta osaltaan mahdollisista vahingoista.

Auton esilämmitykseen on käytettävä vain tarkoitukseen soveltuvaa lämmitysjohtoa ja autoihin tarkoitettua sisätilan lämmitintä. Jatkojohtoon käyttöä tulee välttää, sillä jatkojohdot eivät yleensä ole lapsisuojattuja ja ne joutuvat helposti maahan, jossa ne ovat alttiita vedelle, lialle ja lumelle. Liitäntäjohtoon ja pistokkeiden kunto tulee tarkistaa tai tarkistuttaa riittävän usein.

Jos auton sähkölämmityslaitteita ei käytetä tai niiden kunnosta ei huolehdi oikein, seurauksena saattaa olla sähköiskun vaara käyttäjälle tai muulle henkilölle. Myös palovaara on olemassa.

Liite C Avainturvallisuus

Luovutetuista avaimista on pidettävä kirjaa ja avainten palautuksesta on huolehdittava varsinkin avaimen haltijan työ- tai asumissuhteen päättyessä.

Avaimet luovutetaan käyttötarpeen mukaan kuittausta vastaan. Avaimien tulee olla jatkuvasti ne kuitanneen henkilön välittömässä hallinnassa. Itselle kuitattua avainta tai kulkutunnistetta ei saa luovuttaa kolmannelle osapuolelle missään tilanteessa.

Liite D Tietoturvallisuussuunnitelma

Tietoturvalla tarkoitetaan tietojen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen suojaamisesta turmeltumisista, luvaton käyttöä, häirintää ja muita uhkia vastaan. Täydellistä tietoturvaa ei voida saavuttaa, mutta voidaan löytää järkevä turvan taso eri tilanteisiin. Vaativat ja kriittiset tietoturva-asiat hoidetaan tietoturvaan perehtyneitten asiantuntijoiden toimesta. Jokaisen mikron peruskäyttäjän tulee kuitenkin tiedostaa tietoturvan minimitaso ja noudattaa annettuja toimintaohjeita. Tietoturva voidaan jaotella seuraavasti: tietojen suojaaminen, tietoliikenne, virustorjunta, sähköposti ja internet.

1. TIETOJEN SUOJAAMINEN

Tietoja voidaan menettää monella eri tavalla. Laiterikot, äkilliset sähkökatkokset, ylijännitteet, ennalta arvaamattomat vahingot, virukset ja asiattomien pääsy mikrolle voivat hävittää tietoja. Tällaisten tapahtumien varalle tulee ennalta varautua. Seurakunnan palvelimet sijaitsevat lukitussa tilassa ja ne on turvattu katkeamattomalla sähkövirralla. Kriittiset tiedot varmuuskopioidaan päivittäin varmistusnauhoille ja ne säilytetään erillään. Henkilökohtaiset työasemat eivät kuulu varmuuskopioinnin piiriin. Näillä sijaitsevat tärkeät tiedot tulee tallentaa esim. levykkeille tai cd-levyille. Seuraavia toimintaohjeita tulee jokaisen noudattaa tietojen suojaamisessa:

- lukitse mikro lähtiessäsi työpisteeltä pois näppäinyhdistelmällä Ctrl+Alt+Del ja valitsemalla Lukitse tietokone
- sammuta mikro työpäivän päätteeksi
- älä kerro kenellekään ulkopuoliselle ja tuntemattomalle käyttäjätunnustasi ja salasanaasi
- vaihda oman kirjautumistunnuksesi salasana tietyin väliajoin näppäinyhdistelmällä Ctrl+Alt+Del ja komennolla Muuta salasana...
- hyvä salasana sisältää sekä kirjaimia ja numeroja (HUOM! SALASANA EI SAA KOSKAAN OLLA TYHJÄ)

Työaseman käyttöjärjestelmän kriittiset tietoturvapäivitykset tulee olla ajantasalla. Windows käyttöjärjestelmillä varustetuissa työasemissa kannattaa ottaa käyttöön automaattisten tietoturvapäivitysten asennustoiminto seuraavasti:

- Käynnistä/Asetukset/Ohjauspaneeli
- Automaattiset päivitykset
- Rasti kohtaan 'Pidä tietokone ajan tasalla...' * Lataa päivitykset automaattisesti ja asenna ne määrittämäni aikataulun mukaisesti JOKA PÄIVÄ.

2. TIETOLIIKENNE

Tietoliikenteen suojaamisella pyritään estämään tietomurtoja ulkopuolisten tunkeutumiselta seurakunnan lähiverkkoon. Seurakunnan lähiverkosta on liittymä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon verkkoon. Seurakunnan lähiverkko on suojattu tietoliikenteen osalta julkisen internetin kautta tulevalta tietoliikenteeltä. Tämä suojaus on toteutettu ns. palomuurilla, joka on tietokonejärjestelmä

laitteineen ja ohjelmistoineen ja joka eristää sisäisen verkon ja julkisen internet-verkon toisistaan.

3. VIRUSTORJUNTA

Virus on ohjelma, joka on tarkoitettu aiheuttamaan vahinkoa tai häiriöitä tietokoneelle tai siinä oleville ohjelmille tietokoneen käyttäjän huomaamatta. Seurakunnan lähiverkon työasemissa on ns. keskitetty virustorjunta-järjestelmä, joka päivittää ja suojaa työasemat automaattisesti. Helpoimmin virusten saastuttamia tiedostoja saa internetistä ja levykkeiltä. Seuraavia toimintaohjeita tulee noudattaa minimoidakseen työaseman virustartunta:

- työaseman virustorjuntaohjelmistoa (F-Secure) ei saa poistaa käytöstä
- tuntemattomien ja epäilyttävien ohjelmien asentaminen työasemalle on kielletty
- tiedostojen ja ohjelmien lataaminen internetistä tuntemattomista ja epäilyttävistä lähteistä on kielletty
- älä avaa tuntemattomien lähettäjien sähköpostin liitetiedostoja

4. SÄHKÖPOSTI

Sähköposti on tehokas ja vaivaton työkalu viestittämiseen. Huolimattomalla sähköpostin käytöllä vaarannetaan työaseman tietoturva. Sähköpostivirus saattaa lähettää luottamuksellisia tietoja työasemalta käyttäjän tietämättä. Roskapostin määrä kaikesta sähköpostiliikenteestä on lisääntymässä. Samoin erilaiset ketju- ja kiertokirjeet, huijausviestit ja pilailumielessä lähetetyt viestit ovat lisääntymässä. Seuraavia ohjeita on syytä noudattaa käyttäessään sähköpostia:

- älä avaa tuntemattomilta lähettäjiltä saatuja liitetiedostoja
- älä vastaa roskapostiin millään tavalla ja äläkä vastaa roskapostin sisällössä olevaan linkkiin
- roskapostin määrää voidaan tuntuvasti vähentää ottamalla käyttöön roskapostisuodatin
- älä välitä ns. ketju- ja kiertokirjeitä eteenpäin vaikka viestissä näin kehoitetaankin
- älä avaa pilailumielessä lähetetyn viestin liitetiedostoa vaikka se olisi tullut tutultakin lähettäjältä

5. INTERNET JA YKSITYISYYS

Internetiä käytetään työasemaan asennetulla ns. selainohjelmalla (Netscape, Explorer, Mozilla jne...). Selain saattaa tallentaa työasemalle tietoja siitä miten internetiä käytetään. Samalla jokaisen käyttäjän tulee kiinnittää huomiota siihen mitä tietoja internetissä itsestään antaa. Pankki- ja luotokorttitietojen antaminen internetin kautta ei ole suositeltavaa. Samoin tulee varauksellisesti antaa omia henkilötietoja eri palveluntarjoajien kirjautumistietojen saamiseksi. Samoin sähköpostiosoitteen antamiseen tulee suhtautua varauksellisesti. Seuraavia toimenpiteitä suositellaan aika ajoin käytettävän selainohjelmassa:

- tyhjennä selaimen sivuhistoria
- tyhjennä väliaikaiset internet-tiedostot

Erittäin tärkeä selaimen tietoturvaan liittyvä asia on selaimen ominaisuus muistaa eri palveluntarjoajien sivuilla olevien kirjautumistunnusten automaattinen muistaminen. Tämä ominaisuus suosi-

tellaan otettavan pois käytöstä, jolloin kirjaututtaessa johonkin palveluun pakotetaan selain kysymään kirjautumistunnuksia. Tämä määrittely tehdään eri selaimissa eri tavalla.